

คดีเกี่ยวกับกรณีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ความนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยที่ได้มีการบัญญัติเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๗ กล่าวคือ “รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงานหรือลูกจ้างอื่นของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่” แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติมาตรา ๗๗ ดังกล่าว ก็ยังขาดสภาพบังคับ เพราะยังไม่มีการกำหนดโทษในการฝ่าฝืนมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมดังกล่าวแล้ว ผู้กระทำจะได้รับโทษอย่างไร อีกทั้งไม่ได้กำหนดให้มีหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลการจัดทำประมวลจริยธรรมและการคุ้มครองการละเมิดประมวลจริยธรรม รวมทั้งยังขาดความชัดเจนในการส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจิตสำนึกด้านจริยธรรมและจิตสำนึกที่ดี จึงทำให้การขับเคลื่อนภารกิจด้านการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในอดีตที่ผ่านมาแล้วยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร

ดังนั้น เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว ต่อมา**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๙** จึงได้กำหนดให้ “มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น...” และตาม**มาตรา ๒๘๐** ได้กำหนดให้ “...ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจเสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรม ส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีจิตสำนึกในด้านจริยธรรม...” รวมถึง**มาตรา ๒๗๙ วรรคสาม** ได้กำหนดให้ “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่งถือว่าเป็นการกระทำความผิดทางวินัย ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรายงานต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี และหากเป็นการกระทำความผิดร้ายแรง ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการ โดยให้ถือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๗๐”

ในเรื่องนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จึงได้บัญญัติหลักการเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมไว้ในมาตรา ๒๑๙ โดยกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ โดยมาตรฐานทางจริยธรรมต้องครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดเจนด้วยว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง ทั้งนี้ ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมให้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีประกอบด้วย เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ โดยให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว ซึ่งตามบทเฉพาะกาลมาตรา ๒๓๖ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระต้องดำเนินการให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่ง ซึ่งปัจจุบันศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระได้ร่วมกันกำหนด “มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑” ขึ้นใช้บังคับ โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑ ในส่วนสภานิติบัญญัติแห่งชาติก็ได้ตรา “ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกรัฐสภาแห่งชาติและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๖๑” ขึ้นใช้บังคับ โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา

ทั้งนี้ นอกจากการบัญญัติหลักการเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังได้เพิ่มเติมหลักการเกี่ยวกับการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดอาจถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับหากกรณีมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงต่อศาลฎีกา รวมถึงการกำหนดบทลงโทษกรณีที่ถูกศาลฎีกาพิพากษาว่ามีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง โดยได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ มาตรา ๒๓๖ และมาตรา ๒๓๗ ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) บุคคลที่อาจถูกดำเนินคดีอาญาต่อศาลฎีกา

แม้ว่ามาตรฐานทางจริยธรรม ตามมาตรา ๒๑๙ จะใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีก็ตาม แต่บุคคล

ที่อาจถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงต่อศาลฎีกา ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) ได้แก่

(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และ

(๔) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

จากบทบัญญัติดังกล่าว แม้มาตรฐานทางจริยธรรม ตามมาตรา ๒๑๙ จะใช้บังคับแก่หัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระด้วยก็ตาม แต่หัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ นั้น ก็ไม่ใช่บุคคลที่อาจถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงต่อศาลฎีกา

ข้อพิจารณา

บุคคลที่อาจถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงต่อศาลฎีกากรณี “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งใดบ้าง นั้นจะต้องพิจารณา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ซึ่งได้กำหนดบทนิยามของ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ว่าหมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งใน ๖ ตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

(๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

ส่วน “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” ตามมาตรา ๒๓๕ ได้แก่ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่ไม่รวมถึงกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓๖ ซึ่งมาตรา ๒๓๖ ได้บัญญัติขั้นตอนการดำเนินคดีกรณีที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

ดังนั้น บุคคลที่อาจถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงต่อศาลฎีกา จึงได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจากนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง
- (๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา
- (๗) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๘) กรรมการการเลือกตั้ง
- (๙) ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- (๑๐) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- (๑๑) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- (๑๒) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และ
- (๑๓) กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๒) ผู้มีสิทธิเสนอคดีต่อศาลฎีกา

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรสงสัยหรือการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามที่ไต่สวน ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย^๑ ดังนั้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงเป็นผู้มีสิทธิเสนอคดีต่อศาลฎีกาในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

โดยในกรณีที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง นั้น รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อ

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑).

กล่าวหาว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีความเห็นสมควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อให้ไต่สวนหาข้อเท็จจริง และหากคณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย^๒ ดังนั้น คณะผู้ไต่สวนอิสระที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานศาลฎีกา จึงเป็นผู้มีสิทธิเสนอคดีต่อศาลฎีกาในกรณีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

๓) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา

เมื่อศาลฎีกาประทับฟ้องคดีเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น^๓ ทั้งนี้ การพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวของศาลฎีกาให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว^๔ โดยให้ศาลฎีกานำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นหลักในการพิจารณาและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลฎีกามีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้^๕

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ (วันที่ศาลฎีกาประทับฟ้อง) และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี ด้วยหรือไม่ก็ได้ โดยผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ^๖

ข้อพิจารณา

การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง นอกจากจะเป็นเหตุให้ผู้ถูกดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแล้ว ยังเป็นลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระด้วย ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง กล่าวคือ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๖ และมาตรา ๒๓๗.

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม.

^๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด.

^๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคหก.

^๖ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม.

^๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคสี่.

มาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเป็นลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรี ตามมาตรา ๑๖๐ (๕) หากรัฐมนตรีผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ความเป็นรัฐมนตรีของผู้นั้นย่อมสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) และต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคสอง การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเป็นลักษณะต้องห้ามของตุลาการรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๐๒ (๑๐) หากศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดพ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔ ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้นั้นย่อมพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐๘ วรรคหนึ่ง (๕) และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเป็นลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ตามมาตรา ๒๑๖ (๓) ประกอบมาตรา ๒๐๒ (๑๐) หากผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ผู้นั้นย่อมพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๒๑๖ (๓)

ความสงกัาย

เมื่อพิจารณาหลักการเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้วจะพบว่า แต่เดิมนั้น ในเรื่องมาตรฐานทางจริยธรรม รัฐธรรมนูญจะกำหนดให้เป็นภารกิจของแต่ละองค์กรที่จะกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นมาใช้บังคับกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรนั้น แต่สำหรับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ปรับปรุงหลักการเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรม ด้วยการกำหนดให้มี “มาตรฐานทางจริยธรรมกลาง” เพื่อใช้บังคับกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่ง

ในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ รวมถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี รวมถึงได้กำหนดเพิ่มหลักการเกี่ยวกับการให้ผู้ดำรงตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดอาจถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงต่อศาลฎีกา ตลอดจนได้กำหนดบทลงโทษกรณีที่ถูกศาลฎีกา

พิพากษาว่ามีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งที่อาจถูกดำเนินคดีประเภนี้ต่อศาลฎีกา ได้แก่ (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๔) สมาชิกวุฒิสภา (๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจากนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง (๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา (๗) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (๘) กรรมการการเลือกตั้ง (๙) ผู้ตรวจการแผ่นดิน (๑๐) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (๑๑) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (๑๒) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และ (๑๓) กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ทั้งนี้ เมื่อศาลฎีกาประทับฟ้องคดีเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น และในกรณีที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหา ผู้ต้องคำพิพากษานั้นจะต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ (วันที่ศาลฎีกาประทับฟ้อง) และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ส่งผลให้ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ นอกจากนี้ ผลของการที่บุคคลผู้นั้นถูกศาลฎีกาพิพากษามีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ยังเป็นลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่งด้วย ฉ

